No. 111. 1841.

BREDASCHE COURANT.

STAAT-, LETTERKUNDIG- EN WETENSCHAPPELIJK

NIEUWS-BLAD.

Donderdag 16 September.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 12den September.

De *Moniteur* behelst thans eene teregtwijzing nopens de ontruiming van het eilandje del Rey, tot de Balearische eilanden behoorende, waaruit moet blijken dat de gouverneur van Minorca op eigen beweging, het kontrakt dat het fransch gouvernement met het spaansche nopens het gebruik van dit eiland had, had opgezegd. Bij het langs den diplomatischen weg vragen om inlichtingen desaangaande, was van de spaansche zijde te kennen gegeven, dat men van de gezegde opzegging niets wist, en gaarne het huur-kontrakt vernieuwen wilde; door de fransche regering was middelerwijl reeds besloten, om de huur niet te vernieuwen en het hospitaal op het gezegde eiland te ontruimen.

— De *Gazette des Tribunaux* vermeldt dat er sedert eenige dagen weder huiszoekingen zijn gedaan, die tot het in beslag nemen van wapenen en oproerige geschriften hebben geleid.

— De fransche gezant te Petersburg, de heer *de Barante*, is aan boord van het fregat *Danae* te Havre aangekomen en gisteren van daar naar herwaarts vertrokken. — Ook de zeeschilder *Gudin* is aan boord van hetzelfde vaartuig van zijne reis naar Rusland teruggekomen.

— Men heeft thans in het openbaar verkocht de schoone spinfabriek van wollen garens, door den heer *J. Cockerill* nabij St. Denis opgerigt. De opbrengst is geweest 375,000 fr. Zij had bij hare oprigting, nu omtrent drie jaren geleden, meer dan een millioen gekost.

— De kamer van koophandel te Parijs heeft eene bijeenkomst in het paleis van de beurs gehouden, om te beraadslagen over de groote vraagstukken betrekkelijk den handel en de nijverheid, die thans aan de orde zijn, ten einde het ministerie haar gevoelens doen kennen.

— Volgens berigten uit Troyes was de gemeente in ontsteltenis over het failliet van zekeren heer *Gervais*, een afgevaardigde. Zijn te kort werd op vier millioenen fr. begroot.

— De onlusten te Bazas zijn, naar men nader verneemt, van minder belang geweest dan eerst gezegd is geworden. De tegenwoordigheid der voornaamste autoriteiten is genoegzaam geweest om de rust te herstellen.

Te Maçon hebben daarentegen zeer ernstige onlusten plaats gehad die hier echter van geen staatkundigen aard geweest zijn. De oorzaak lag in het eigenbelang der havenwerkers of kruijers, die sedert lang niet duldden dat iemand, buiten een zeker getal van hun gild, bij het laden en lossen der schepen werkzaam was, en bij dit monopolie den handel dwong en ongeoorloofde winsten nam. Toen eindelijk ten gevolge daarvan een aantal kruijersgasten, overgehaald werden om zich als havenkruijers te laten inschrijven, en zij de medaille als kenmerk daarvan ontvingen, ontstond er zoodanige oploop onder de oude kruijers, daarin gestijfd door een aantal vrouwen, die met geweld schreeuwden dat zij niet duldden [illegible], dat de troepen onder de wapenen moesten komen, en men eindelijk, daar de weerspannigen aan de herhaalde waarschuwingen om uiteen te gaan geen gehoor gaven, en zich integendeel te weer stelden, geweld moest gebruiken en de troepen vuur gaven, waarna de menigte zich ijlings verstrooide. Twee lieden bleven op de plaats; een aantal werd er gekwetst.

— De Toulonnais van den 9den vermeldt dat de schepen *Trident* en *Hercule*, die voor weinige dagen de reede verlaten hadden, naar Tunis waren gezeild om de scheepsdivisie van den kapitein *Leray* te versterken.

— Heden uit hoofde van den Zondag geene fondsnotering.

Van den 13den. — Een nieuwen, schoon weder mislukten aanslag op het leven, niet van den koning, maar tegen dat der Prinsen gerigt, heeft men te betreuren. Het was heden de dag waarop de uit Afrika teruggekeerde hertog *van Aumale* zijnen plegtigen intogt in de hoofdstad zoude doen. De hertogen *van Orleans* en *Nemours*, benevens een luisterrijken staf, waren den Prins te gemoet gereden, en, te midden zijner beide broeders, aan het hoofd van zijn regement, en onder een ontzaggelijken toeloop der bevolking die de lucht deed weergalmen van het gejuich en het geroep: *leve de hertog van Aumale! leve het 17de regement!* deed de Prins zijn intogt door de barrière du Trone en de Faubourg St. Antoine; maar te midden van het gejuich en gewoel der menigte viel er plotseling in gezegde voorstad een schot, dat tegen de Prinsen was gerigt en een tweetal paarden trof, van den staf die de Prinsen omgaven. De dader bleek te zijn een werkman in een blaauwe kiel, die, op den trottoir staande op het oogenblik dat de Prinsen voorbijreden, eene karabijn van onder zijne kiel te voorschijn had gehaald, op de prinsen aangelegd en het schot gelost. Een algemeene schrik en daarop volgende verontwaardiging verspreidde zich onmiddellijk onder de omstaande menigte; de moordenaar werd terstond gevat, en zou onder de mishandelingen van het volk bezweken zijn, hadden de agenten van policie zich niet eindelijk van hem meester gemaakt en naar den post der Bastille gevoerd.

Door den aanslag werd de optogt van het regiment een geruimen tijd vertraagd, zoodat de koning, die hetzelve tegen één ure aan het Caroussel verwachtte, tot ruim twee uren heeft moeten vertoeven, alvorens de troepen aan de Arc de Triomphe waren verschenen. De koning heeft zijn zoon met de meeste teederheid verwelkomd; men heeft den aanslag tot na den afloop der revue voor de koningin verborgen gehouden. Op het Caroussel gekomen, heeft de koning eenige kruisen van het legioen van eer aan de troepen geschonken, die vervolgens naar Neuilly zijn afgetrokken.

[illegible] heeft terstond een verhoor van den procureur-generaal *Franck-Carré* ondergaan. Hij is geheeten *Nicolaas Papart*, 27 jaren oud, in het departement des Vosges geboren, en sedert drie jaren te Parijs. Men verneemt dat hij tot een der geheime genootschappen behoort, die den dood aan het koninklijk geslacht gezworen hebben. Zoodra hij gevangen was, begon hij te weenen en viel zelfs in zwijm.

— Nadat reeds in zoo vele plaatsen van Frankrijk onlusten zijn voorgevallen, is ook de hoofdstad weder door dezelve bezocht. Reeds sedert eenige dagen had de policie opgemerkt, dat lieden, die bekend staan van tot geheime genootschappen, bepaaldelijk tot de maatschappij der *communisten* te behooren, zich onder de groepen arbeidslieden mengden, die des avonds de gewoonte hebben zich op de kade de Gèvre en nabij gelegen plaatsen te verzamelen, en dat zij zich daar in hevige bewoordingen tegen het gouvernement uitlieten en hunne staatkundige gevoelens aan de arbeidende klasse aanprezen. Men had zich vergenoegd met deze liede gade te slaan en op zijne hoede te zijn.

In den avond van den 11den kregen de zaken echter een ernstiger aanzien; tegen acht uren des avonds verzamelde zich omtrent een 300 tal jongelieden van 16 tot 20 jaren, meest in kielen, op het plein van het Chatelet onder het roepen: *Weg met Lodewijk Philips, weg met Guizot! leve de republiek!* Deze volkshoop werd onmiddellijk verstrooid door eene brigade stadssergeanten; doch verspreidde zich door verscheidene andere straten, dezelfde kreeten slakende, hier en daar in magazijnen dringende en er roode stof wegnemende om er vaandels van te maken. In de straat St. Denis zich herzameld hebbende, poogden de onruststokers aan de stadssergeanten weerstand te bieden, doch gingen spoedig op de vlugt, met achterlating hunner vaandels en stokken. Tegen middernacht was de rust hersteld.

Gisteren avond hebben dezelfde tooneelen zich herhaald; detachementen municipale garde te voet en te paard heeft het zamengeschoolde volk met geweld verjaagd en verstrooid, en een aantal personen gearresteerd. De gearresteerde personen behooren meest allen tot het genootschap der *communisten*.

— Volgens berigten door den telegraaf aangebragt zijn er te Clermond Ferrand, ter zake der recenciemaatregelen, den 9den en 10den zeer ernstige onlusten voorgevallen. Aldaar zijn barrikaden opgerigt; zijn de oproerigen met de troepen handgemeen geraakt, en heeft er van weerszijden bloed gestroomd. Van de soldaten zouden er drie gedood en zestien gekwetst zijn geworden.

Eene telegraphische depeche heden ontvangen, houdt dat op den 11den de rust hersteld is geworden.

— Ter beurze van heden (13 *September*) was de fondsnotering: 5 pCt. 114,50; 3 pCt. 77,70; Nap. r. 105,20; Sp. Ardoins 21¾; Rom. L. 103¼.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 1 den September.

Bij Koninklijk besluit van den 13den dezer, heden door de *Staats-Courant* vermeld, is aan den heer *J. G.* baron *Verstolk van Soelen*, op zijn daartoe gedaan verzoek, een eervol ontslag verleend als Minister van Buitenlandsche Zaken; en is dezelve benoemd tot Minister van Staat. [illegible] bij een ander besluit van die dagteekening, aan den Minister van Staat, *H.* baron *van Zuijlen van Nijevelt*, belast met de generale directie voor de zaken der Hervormde en andere Eerediensten, *ad interim*, mede de directie van het departement van Buitenlandsche zaken is opgedragen.

— In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van Maandag is ingekomen eene missive van Z. Exc. den Minister van Binnenlandsche Zaken, waarbij op last des Konings, aan de Kamer wordt toegezonden eene voordragt van wet, houdende transitoire bepalingen voor het hertogdom Limburg, in verband met art. 6 der Grondwet, nopens de oefening van het stemregt in de steden en ten platten lande [illegible]. — Verzending aan de afdeelingen.

Daarna zijn, in tegenwoordigheid van HH. Exc. de Ministers van Finantien en van Marine en Kolonien, de beraadslagingen geopend over de voordragt van wet, houdende instructie voor de Algemeene Rekenkamer.

De heer *Verwey Mejan* erkent dat het ontwerp groote verbeteringen bevat, wanneer men het bij de bestaande wet nopens de Rekenkamer vergelijkt, doch vermeent, dat het voorstelde nog voor groote verbetering vatbaar is. Hij gelooft, dat de natie aanspraak maken mag op vestiging van instellingen, die zoo veel mogelijk de volkomenheid naderen. Hij schetst de noodzakelijkheid, dat de wetten niet langer bij transactie en kunstmatige vereeniging van vreemdsoortige bestanddeelen worden tot stand gebragt. Hij acht het meer dan tijd, dat de Regering zich vertrouwelijk aan de Vertegenwoordiging aansluite, niet door opoffering van regten of pligten van de eene of andere zijde, maar door eenheid in doel en beginselen, waardoor alleen die harmonische eenheid kan worden daargesteld, welke voor alle staatsmagten tot één doel zamenwerken. Hij geeft te kennen, dat het monarchaal beginsel hier te Lande voor zich zelf geleden heeft, en dat het onderwerpen van de Rekenkamer aan koninklijke besluiten daartoe zeer heeft moeten bijdragen.

In den tegenwoordigen stand der zaak is hij geneigd het aanhangig ontwerp goed te keuren, indien hem nog drie punten op eene voldoende wijze worden opgehelderd, als: 1°, dat het regt van toezigt op de ontvangsten niet bloot een materieel toezigt zij, maar beschouwd en toegepast worde naar art. 195 der Grondwet; 2°, dat de Rekenkamer geheel onafhankelijk zij in werking, onafhankelijk van Koning of Ministers, even als dit de regtsmagt behoort te zijn, en 3°. dat de Rekenkamer, bij de vereffening van uitgaven, geene koninklijke besluiten of ministeriële beschikkingen, maar alleen de wet zal erkennen; zonder die zekerheid zou er tot het ontslaan van een tweeden staat B, aanleiding worden gegeven, dat eene tweede daarin aan zijn, die nadeeliger uitkomsten dan de eerste kon hebben. Mogt hij voor het ontwerp stemmen, dan wenscht hij, dat de geest van [illegible] toepassing der grondwettige bepalingen nopens de Rekenkamer [illegible] dan tot nu toe zal plaats hebben, en dat dit hooge staatscollegie niet [illegible] ondergeschikt bureau worde verlaagd, maar het de handhaver [illegible] wet worde.

De heer *de Man* gelooft [illegible] de Regering, bij de zamenstelling der tegenwoordige concept-[illegible] de beste trouw heeft gehandeld; maar zoodanig vertrouwen [illegible] bij de beoordeeling eener voordragt nooit te pas. Integendeel [illegible] gebiedend, wanneer men de ondervinding van [illegible] raadpleegde. Uit dit oogpunt bestond er voor den redenaar geen genoegzame waarborg, naardien aan de Kamer geene inzage der stukken, tot de sluiting der rekeningen, door de Rekenkamer was verleend. De spreker vond er groot bezwaar in, dat de Regering aan de Rekenkamer weigerde eenige contrôle over de Overzeesche Bezittingen te houden. De ongelukkige staat B is ons voor den geest; de handelingen nopens de Maatschappij van Weldadigheid zijn nog te versch in het geheugen, om het verkeerde van zoodanige weigering aan te toonen. De redenaar wilde geen inbreuk maken op het koninklijk opperbeheer der volkplantingen, maar de Grondwet zelve bevat meer. Art. 59 wil, dat het weze slot der inkomsten door de wet geregeld worde. Art. 200 der Grondwet draagt aan de Rekenkamer het onderzoek der rekeningen op van alle departementen van algemeen bestuur, dus ook van dat van kolonien. De Koning heeft het opperbestuur, doch de uitgaven moeten worden gecontroleerd. De spreker gaf in bedenking, dat de middelen, op de begrooting voorkomende, voor een zesde uit middelen van de kolonien gevonden worden, welke echter zonder contrôle zijn. — Hij zal tegen de wet stemmen.

De heer *van Akerlaken* erkende dat, na de veelvuldige aanmerkingen, in de afdeelingen nopens het aanhangig ontwerp gemaakt, de daarin gebragte verbeteringen niet onbelangrijk zijn. Aan eene reeds gevraagde verbeteringen was echter niet te gemoet gekomen. Niet alles is aan het toezigt der Rekenkamer onderworpen. Ook de Rijks kassier moet rekenpligtig aan dat collegie zijn. De redenaar vindt eene rekenwet ondoelmatig.

Bijzonder moet de redenaar echter tegen de voordragt stemmen, omdat er gemis aan de controle op 's Rijks schatkist bestaat en 's Rijks kassier niet voor de Rekenkamer verantwoordelijk is gesteld. De circulatie van gelden tusschen de verschillende agenten geschiedt zonder eenige contrôle. Deze handelen alleen op last van den Rijks kassier. Het is niet genoeg, dat de Rekenkamer alleen het toezigt hebben over de hoofden der departementen; dat toezigt moet zich ook uitstrekken tot den hoofduitgever der staatsgelden, die niet als de Minister verantwoordelijk is, en zeggen kan op hooger last te hebben gehandeld. Zonder gezegde contrôle beteekent de Rekenkamer niets.

De heer *Luzac* erkent, dat de aanhangige voordragt vele nieuwe, hoogst nuttige bepalingen bevat, doch dat zij nog zoo onvolledig is en zoo vele gebreken bevat, dat hij de aanneming daarvan onraadzaam oordeelt. Hij doet de noodzakelijkheid inzien, dat men voortaan geene ontwerpen meer aanneme, die nog voor aanmerkelijke verbetering vatbaar zijn en waarop men later, als van zelve, altijd moet terugkomen. Hij betoogt wijders de noodzakelijkheid, dat er eene andere wijze van werken door de Kamer worde aangenomen, vooral voor zoo ver dit in verband met de Regering staat, opdat zij met den juisten geest van de meerderheid der Kamer worde bekend gemaakt. Hij dringt er op aan, dat het nieuwe reglement van orde der Kamer, in het begin der aanstaande zitting, worde tot stand gebragt. Zijne hoofdbezwaren tegen de voordragt zijn: 1°, het niet vaststellen van de voordragt der zoogenaamde rekenwet; 2°, het niet aan de controle der Rekenkamer onderwerpen van de ontvangsten der Overzeesche Bezittingen; 3°, het niet aan de Staten-Generaal verleenen van het regt, om inzage van stukken, enz. bij de Rekenkamer te vragen of te nemen; 4°, de aanstelling van den Secretaris van het collegie door den Koning, zonder dat de Rekenkamer daartoe eenige voordragt zal doen; 5°, het achterlaten van het voorstel, om de Rekenkamer eene lijst [illegible] aan de Tweede Kamer te doen aanbieden, ten einde bij de verkiezing van drie candidaten voor de Rekenkamer in aanmerking te doen nemen, enz. Hij bejammert het wel, dat de verbeteringen, in de voordragt vervat, bij eene verwerping daarvan, niet dadelijk tot stand zullen komen, doch hij houdt zich overtuigd dat, bijaldien de Regering aan het verlangen der Kamer niet mogt vermeenen te kunnen voldoen, en met het aanbieden van een nieuw voorstel achterwege mogt blijven, de Kamer alsdan bij een eerbiedig voorstel aan den Koning zal bekend maken, welke instructie zij aan de Algemeene Rekenkamer wenscht te geven.

De heeren *de Backer*, *van Rechteren* en *Bruce* hebben min of meer in denzelfden geest, als de heeren *de Man* en *Luzac* gesproken en het hooge belang aangetoond, dat er geene onvolledige of gebrekkige wet wierd vastgesteld, terwijl zij, wat de hoofdbezwaren betreft, het volkomen met die sprekers eens waren. Zij drongen er op aan, dat de lessen der ondervinding voor de Kamer niet verloren zouden gaan, en dat er geene wet wierd tot stand gebragt, die tot de schroomelijkste misbruiken aanleiding zou kunnen geven, waarover men zich tegenwoordig [illegible] De heer *Bruce* zou het zelfs [illegible], dat men eene voordragt van wet van dat belang aannam, zoo lang deze nog voor eenige verbetering vatbaar was.

De heer *Enschedé* heeft zich ten voordeele van de voordragt verklaard en vermeend, dat door de daarin vervatte bepalingen aan de voorschriften der Grondwet en aan de vereischten eener goede wet op de Rekenkamer zou worden voldaan. Zijns bedunkens zou de daarstelling eener zoogenaamde rekenwet noch met de letter noch met den geest der grondwet overeenstemmen, hetwelk ook daaruit kan blijken, dat toen, ten vorigen jare, over de herziening der Grondwet gehandeld is, er wel veel gesproken is, om de daarstelling eener rekenwet, als een grondwettig beginsel, in de Grondwet op te nemen, doch men daartoe niet is overgegaan, zoodat het blijkt dat men het niet gewild heeft. Hij gelooft, dat de voordragt in de meeste opzigten aan de algemeene wenschen en behoeften zal voldoen.

De heer *van Hooren van Burgh* heeft breedvoerig ontwikkeld, dat de voordragt aan de bepalingen der Grondwet beantwoordde, dat zij al die waarborgen bevatte, welke zij slechts kon aanbieden en die men in redelijkheid kon verlangen, en dat het ontwerp, zijns inziens,

bepalingen bevatte, die de algemeene goedkeuring dienden weg te dragen.

Het vervolg der beraadslagingen werd bepaald op dingsdag ochtend ten half elf ure.

— In de zitting van de Tweede Kamer van gisteren zijn de beraadslagingen over het ontwerp nopens de rekenkamer voortgezet.

De heer *van Heloma* heeft zich tegen het ontwerp verklaard. Hetzelve mist die bepalingen en waarborgen, welke men, na al het gebeurde, met grond mogt verwachten. Het doet hem leed, dat hij het goede moet opofferen, 't welk het ontwerp onmisbaar bevat, doch de voorzigtigheid en een blik op de toekomst, gebiedt het. Hij dringt aan op de vaststelling eener rekenwet, op het verleenen van het regt aan de Rekenkamer, om alle betalingen vooraf te viseren, enz.

De heer *van Panhuys* spreekt in denzelfden geest. Het gebeurde in vroegeren tijd gebiedt de grootst mogelijke voorzorg. Ook hij vindt in de voordragt niet die waarborgen, welke hij gewenscht had. Vooral wenscht hij de Oostindische geldmiddelen aan het toezigt der Rekenkamer onderworpen te zien. Het nu laatstelijk ontdekte, dat er ƒ 1,175,000 uit dezelve aan de Maatschappij van Weldadigheid zijn versterkt, zonder dat de wetgeving daaraan hare toestemming gegeven heeft, doet de noodzakelijkheid hiervan al meer en meer zien. Hij wenscht, dat er tusschen de Rekenkamer en de Staten-Generaal eene bij de wet naauwere betrekking worde daargesteld. Hij acht het voor het belang des lands hoogst wenschelijk, dat het ontwerp niet zal worden aangenomen, maar aan de Regering teruggezonden, in de hoop, dat hetzelve alsnog de verlangde wijzigingen zal ondergaan.

De heer *Tromp* heeft herinnerd, wat er vroeger gebeurd was, en aangetoond, dat er ontvangsten geschied zijn en uitgaven plaats gehad hebben, zonder toestemming, of voorkennis, of medewerking van de Staten-Generaal, en zonder toezigt of controle van de Rekenkamer. Het gevolg daarvan is geweest, dat de lasten van de Burgers verhoogd hebben moeten worden, wilde men het dringende Staatsbankroet afwenden. Dat gebeurde moet tot de grootst mogelijke omzigtigheid aansporen. Het doet hem leed, dat de Regering aan veler wenschen, tot verbetering aan de voordragt, niet vermeend heeft te kunnen voldoen. Vooral echter vermeent hij, dat de controle op de ontvangsten en de uitgave nog veel te wenschen overlaat, voor zoo veel de Oostindische geldmiddelen betreft en de betrekkingen van den Rijkskassier tot de schatkist. Hij zal tegen de voordragt stemmen.

De heer *Snouck Hurgronje* heeft nog een paar bedenkingen tegen het ontwerp, doch zou dit eerder aannemen, dan, door zijne afstemming, aanleiding te geven tot het daarstellen eener rekenwet, of het onttrekken van het beheer, over de Oostindische geldmiddelen van de Regering. Hij zal den loop der discussien afwachten, alvorens zijne stem te bepalen.

De heer *van Goltstein* heeft zich, op gelijke gronden als vorige sprekers, tegen het ontwerp verklaard.

De heer *van Dam van Isselt* heeft zich almede tegen de voordragt verklaard. Hij begrijpt het niet, waarom de Regering niet vele ondergeschikte punten niet heeft toegegeven. Hoezeer hij gaarne de daarstelling eener rekenwet verlangd had, zou het gemis derzelve, op zich zelf, aan hem geene reden opleveren, om de voordragt af te stemmen, omdat, ook zonder dezelve, wanneer slechts het personeel van de tweede kamer en de Rekenkamer goed is, genoegzame waarborgen kunnen worden gegeven. De spreker besluit met te zeggen, dat, wanneer de voordragt mogt worden afgestemd, de Regering dit niet voor onwil van de zijde der vergadering beschouwde, maar slechts als eene poging van hare zijde, om met de Regering den weg af te bakenen, die door de Regering en door de kamer behoort te worden gevolgd; die hij wenscht dat door dezelve moge worden bewandeld, en die, zijns inziens, alleen leiden kan tot bevordering van het welzijn van Vaderland en Vorst, die, namelijk, van openbaarheid, maar bovenal die van waarheid!

De heer *Beelaerts* heeft het doeltreffende der voorgestelde bepalingen aangetoond, en eenige der punten, waarop sommige leden nog blijven staan, bestreden of als min noodzakelijk doen voorkomen. Al wat er naar de Grondwet kan verlangd worden, [illegible] in de voordragt voor. Eene goede controle op ontvangsten en uitgaven wordt daarbij verzekerd, en hij verwacht daarvan de beste uitkomsten voor het regte beheer van 's lands finantien. Intusschen zijn er nog eenige punten, weswege hij de nadere inlichting des ministers zal afwachten.

De heer *de Jongens van Campens-Nieuwland* beschouwt de tegenwoordige voordragt als hoogst gewigtig, omdat door dezelve de Rekenkamer met minder beperkt vermogen zal kunnen handelen, gewigtig omdat daardoor belet zal worden de voortduring der tegenwoordige wet, welke als een ramp voor het Vaderland moet worden beschouwd. Uit dit oogpunt moet de redenaar erkennen, dat de voordragt vele leemten aanvult en verbeteringen daarstelt. Er blijven echter voor hem eenige bedenkingen over, waaromtrent hij de inlichtingen van den minister zal afwachten, alvorens zijne stem te bepalen.

Het hoofdbezwaar van den redenaar ligt daarin, dat hij de zekerheid mist, dat er geene uitgaven uit 's Rijks kas buiten kennis der Rekenkamer geschieden. Indien hij de zekerheid door den minister kan verkrijgen, dan zal hij die Regering ondersteunen. Is dit niet het geval, dan kan hij niet medewerken tot het daarstellen eener wet, welke de vrees zou kunnen doen ontstaan, dat eenmaal in volgende tijden gebeurtenissen zouden kunnen terugkeeren, welke voor altijd voorbij moeten zijn.

De heer *Geers* deelt in vele bezwaren, alsnog tegen de voordragt ingebragt. Hij had gaarne gewenscht, dat de Regering daar aan te gemoet gekomen ware. Vooral het nog mogelijk blijven, dat er ontvangsten en uitgaven aan de controle der Rekenkamer worden onttrokken, levert voor hem een voornaam punt van bezwaar tegen het ontwerp op. Hij zal de inlichtingen des ministers afwachten, alvorens zijne stem te bepalen.

De heer *Schimmelpeninck* heeft de noodzakelijkheid betoogd, dat er vertrouwen bestaat, zonder hetwelk geene Regering mogelijk is. Hij toont in het breede aan, dat het aanhangige voorstel groote verbeteringen bevat, wanneer men hetzelve met de wet van 1820 vergelijkt; dat het zich zeer gunstig onderscheidt van bepalingen, die in vorige tijden nopens dit onderwerp hier te lande in werking zijn geweest; dat het ook beantwoordt aan de voorstellen, welke in 1839 door de toenmalige commissie van finantiën zijn gedaan; dat die voorstellen destijds door deskundigen als zeer doelmatig zijn beschouwd, en, dat de Regering thans zelfs verder is gegaan dan men toen verlangd heeft. Hij vermeent, dat de voordragt alle mogelijke waarborgen tegen misbruiken oplevert, en dat daarbij aan de bepalingen der Grondwet in alle opzigten wordt voldaan. Hij hoopt dan ook, dat de kamer, uit vrees van een halven maatregel te nemen, niet tot een ander uiterste oversla, en tot anderhalven maatregel besluite. De redenaar gaat de verschillende punten na, welke men nog in het ontwerp had gewenscht opgenomen te zien. Op zich zelve vindt hij geen bezwaar tegen eenige, doch aan den anderen kant beschouwt hij die, niet als volstrekt noodzakelijk; sommige zelfs doelloos, terwijl hij het nut van andere niet inziet. Het komt hem ook bedenkelijk voor, de Rekenkamer op een te omslagtigen en te kostbaren voet in te rigten. Hij gelooft, dat men vele punten voorbij moet zien, wanneer slechts het hoofdbeginsel doeltreffend zij. Zonder zwarigheid zal hij stemmen voor de wet.

De heer *Gouverneur* verlangt inlichting van den Minister omtrent de bepalingen der voordragt betrekkelijk het verslag, dat aan de Staten-Generaal jaarlijks zal worden gedaan en in het bijzonder, of hetzelve zal worden opgemaakt voor dat men den waren staat van zaken zal hebben leeren kennen.

De heer *Luyben* vindt den regel: *le mieux possible est l'ennemi du bien*, hier niet van toepassing, daar het eene organieke wet geldt, en men daarbij trachten moet, zoo veel mogelijk, de volmaaktheid zal bereiken. Daar het ontwerp nog in menig opzigt gebrekkig is, zal [illegible]stemmen.

De heer *van Nes* brengt [illegible] in het midden. Hij begrijpt niet, waarom de Regering nog niet aan eenige punten heeft toegegeven. Gaarne had hij het beginsel der Rekenwet in de wet opgenomen gezien, terwijl hij ook omtrent de Oostindische geldmiddelen de gevoelens van vorige bestrijders der voordragt ondersteunt. Wanneer hij het verledene nagaat, en daarbij vergelijkt wat er sedert 1820, ook ten aanzien der Rekenkamer, hier te lande is voorgevallen, dan acht hij het dubbel pligt, voor de toekomst zorg te dragen. Hij erkent, dat de voordragt in menig opzigt groote verbeteringen bevat, en hij vindt daarin een nieuw blijk van de zijde des ministers van financien, dat, voor zoo veel hem betreft, hij alles tracht aan te wenden, om den verderen achteruitgang van 's lands finantien te verhoeden. Het zou hem leed doen, indien hij door de te bekomen inlichtingen niet in staat mogt gesteld worden, voor de wet te stemmen.

De voortzetting der beraadslaging werd bepaald op heden ochtend ten half elf ure.

— Bij het onderzoek door de Tweede Kamer van de begrooting van het departement van finantien is vooral ook gewezen op het cijfer van de rentebetaling, die bij de 34 millioen bedraagt. Men achtte dit cijfer als de voornaamste aansporing om eene zuinige huishouding van Staat daar te stellen. Men drong zeer aan op bezuiningen voor het vervolg op de pensioenen en afloopende betalingen, en verlangde eene herziening van alle pensioenen. Voorts verlangde men dat het Rijks kassierschap voortaan niet meer door den Minister van Finantien zou worden waargenomen.

Men gaf den Minister in ernstige overweging de mogelijkheid van de afschaffing der administrateurs en van de geheele provinciale administratie der belastingen.

Men hield zich overtuigd van de klimmende noodzakelijkheid eener spoedige verwisseling van onze oude munt, en beval dit der Regering aan. Men wenschte te weten of de laatst aangenomen wet in de uitvoering aan de verwachting voldoet.

Schrikwekkend noemde men de som, die voor de surveillance jaarlijks besteed wordt, en evenwel niet voldoende is om den sluik-

handel te weren; men meende, dat vermindering van de belastingen juist aanleiding zou geven tot vermindering in den sluikhandel en tot vermeerdering van opbrengst.

De vroegere klagten wegen het vermissen van brieven bij de posterijen, en het min gepaste om den post-directeurs het uitgeven van nieuws- en andere bladen toe te staan, werden hernieuwd.

Men beval aan de aandacht der Regering de voorziening in de vergoeding der schade wegens militaire inundatien-gelden, waarover het ingestelde onderzoek tot dus verre geene uitwerking hoegenaamd ten behoeve der belanghebbenden heeft opgeleverd.

Men drong op den spoedigen verkoop der domeinen aan, vooral in de gewesten waar deze van zoo weinig belang zijn; dat de opbrengst naauwelijk voldoende is om de kosten van administratie te bestrijden.

Sommige leden zouden de loterij afgeschaft, althans merkelijk gewijzigd willen hebben. Men meende ook dat op de opbrengst van dit middel veel te bezuinigen viel.

Men drong aan op de daarstelling van verbeterde veranderingen nopens de paardenposterij, als mede op eene geheel nieuwe wet op den waarborg der gouden en zilveren werken.

Men vroeg opheldering wegens uitkeeringen, interessen en aflossingen van geldleeningen ten laste der groote wegen enz.; mitsgaders waarom de Regering de leening van 18 millioen, bij de wet van 27 December 1840 toegestaan, niet heeft uitgeschreven. In der tijd toch achtte men die leening zoo hoogst noodzakelijk.

In den loop der aanstaande week worden de antwoorden der Ministers op de gemaakte bedenkingen ten aanzien der verschillende ontwerpen van de begrooting te gemoet gezien. De beraadslagingen zullen alsdan waarschijnlijk spoedig volgen.

De Eerste Kamer is gisteren vergaderd geweest en is bij haar naar de afdeelingen verzonden het ontwerp van wet over de kantons-verdeeling van Limburg.

— De Staten der provincie Noord-Holland hebben in hunne buitengewone vergadering van den 14den dezer, in plaats van wijlen den heer Mr. *A. W. Huidekooper*, tot afgevaardigde in de Tweede Kamer der Staten-Generaal benoemd, den heer *P. Huidekooper*, broeder des overledenen, met 56 van de 68 tegenwoordige leden.

— De *Staats-Courant* houdt een besluit van den den 20sten Augustus ll., waarbij de wijzigingen en uitbreidingen, vervat in het protocol XXIII der centrale commissie voor de Rijnvaart, van den 27sten Julij 1839, worden bevestigd en tot regel gesteld in de toepassing der Mentzer overeenkomst van den 31sten Maart 1831.

— De directeur-generaal van oorlog heeft ter kennisse van het leger gebragt, dat het Zr. Ms. uitdrukkelijke begeerte is, dat de officieren, gedurende den geheelen dag, den degen, de epauletten [illegible] zullen dragen; zijnde de onderscheiden autoriteiten en voornamelijk de chefs der korpsen op nieuw verantwoordelijk gesteld voor de stipte nakoming van deze Zr. Ms. bevelen.

— Men verzekert dat aan den heer *van Gobbelschroy*, die, zoo als bekend is, voor 1830 de betrekking van minister van binnenlandsche zaken heeft vervuld, een pensioen van zesduizend gulden zou zijn verleend.

— Uit Utrecht schrijft men van den 12den:

„Men zal zich herinneren, dat het Z. M. behaagd heeft, in het begin dezes jaars, tot lid van het hooge militaire geregtshof, gevestigd alhier, te benoemen den luitenant-generaal *P. S. R. Hooff*, 's konings adjudant in buitengewone dienst. Thans verzekert men, dat de benoemde verzocht heeft, van die betrekking te worden ontheven, hetgeen hem toegestaan moet zijn. Men spreekt er van, dat, tot na den afloop der werkzaamheden van de commissie tot regeling der grensscheiding met België, aan jhr. *van Hooff*, het non-activiteits-tractement moet zijn toegekend."

— Uit 's Hertogenbosch schrijft men van 13 dezer:

Bij publicatie van Zijne Exc. den heere staatsraad, gouverneur dezer provincie, van den 2 September dezes jaars, is bepaald: 1. dat de groote jagt voor dit saizoen, zal geopend worden *op den 10 dezer maand*, en dat den sluittijd nader zal worden bekend gemaakt; 2. dat echter niet zal mogen worden gejaagd op gronden, op welke de graanoogst nog te velde mogt staan, en 3. dat het aan een ieder verboden wordt, buiten den *Dingsdag*, *Vrijdag* en *Zaturdag* van iedere week, met de lange jagt te jagen, en telkens meer te vangen dan *vijf* hazen.

— Uit Groningen schrijft men van den 9den dezer:

„Heden is in de Roomsch-Katholijke Kerk hier ter stede met veel plegtigheid het nieuwe orgel ingewijd, hetwelk door den verdienstelijken orgelmaker *P. van Oeckelen* vervaardigd is en thans een voornaam sieraad uitmaakt van het genoemde fraaije en ruime kerkgebouw."

— De commissie voor het standbeeld van *de Ruijter* heeft aangekondigd, dat door haar zal worden uitgegeven een *Gedenkschrift*, wegens de oprigting en feestelijke ontblooting van hetzelve. Eerlang zal van wege dezelve eene lijst van inteekening worden rondgezonden.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (14 *September*) werden verhandeld: Ned. 2½ pCt. 51¾; dito 5 pCt. 101, ⅞, 101; Kansbill. 25 drie zest.; Synd. 4½ pCt. 91⅝, ¾; dito 3½ pCt. 75½; Handelm. 155⅞, 156⅛; O. I. 5 pCt. 97 elf zest., ⅝; Spoorw. Rott. 79⅞; Ardoins 18¾, dert. zest.; dito coupon 17⅞; Roebels 6 pCt. 68⅝, ½; Metall. 106⅛; Amerika Bankact. 17.

*** COMMISSARISSEN DIRECTEUREN over het TEEKEN-INSTITUUT der Stad *Breda*, brengen bij deze ter kennis van de Ingezetenen derzelve Stad, dat de CURSUS voor de HANDTEEKEN- en BOUWTEEKENKUNDE, dit jaar weder zal aanvangen met den 1 *October* aanstaande; en dat zal worden gevaceerd tot het Inschrijven van de Namen dergenen, welke verlangen daaraan deel te nemen, op *Vrijdag* den 17 dezer, des namiddags ten *vier* ure, in het Lokaal voor het Teeken-Instituut, Wijk A, N°. 26, in de Eindstraat binnen deze Stad.

BREDA, den 14 September 1841.

Namens Commissarissen voorn.
De Secretaris Medelid van het Bestuur,
W. VERLEGH.

*** Bij Vonnis der Arrondissements-Regtbank te *Breda*, de dato 7 September 1841, behoorlijk geregistreerd, is ten verzoeke van PIETER HOEYMANS, Vleeschhouwer, wonende te *'s Princenhage*, onder Curatele gesteld de persoon van GREGORIUS HOEYMANS, mede Vleeschhouwer te *'s Princenhage*, geschiedende deze Kennisgeving ter voldoening aan Art. 498 van het Burgerlijk Wetboek.

*** In den Jare 1800 Een en Veertig den Tienden September.

Ten verzoeke van REBECCA WILHELMINA VAN DER BEEK, Huisvrouw van JOHANNES CRISTOFFEL SMIDT, Wollennaaister, wonende te *Vlissingen*, ten deze bijzonderlijk gemagtigd en bevoegd verklaart om het onderwerpelijk geding kosteloos te voeren, bij Vonnis der Arrondissements-Regtbank te *Breda*, van den dertienden April 1800 Een en Veertig, behoorlijk geregistreerd en beteekend, en stellende tot Prokureur Mr. GERARD KLEIJN, Advokaat Prokureur bij de Arrondissements-Regtbank te *Breda* en wonende aldaar in de Katerstraat, Littera D, N°. 66, alwaar zij mede haar domicilie verkiest, heb ik ondergeteekende ADRIANUS HENRICUS HOLLANDERS, gepatenteerd Deurwaarder bij de Arrondissements-Regtbank te *Breda* [illegible] stek gewezen door de evengemelde Regtbank, den tienden Augustus 1800 Een en Veertig, behoorlijk geregistreerd en kopijelijk met dit mijn Exploit overgegeven, gedagvaard voornoemde JOHANNES CRISTOFFEL SMIDT, Orgelmaker, laatstelijk gedomicilieerd te *Etten*, doch, vermits zijne afwezigheid, exploit doende aan het Hoofd van het Plaatselijk Bestuur te *Etten* en *Leur*, die het Origineel van dit mijn Exploit met gezien heeft geteekend en daarvan de Kopij aangenomen;

Om te verschijnen na omloop van drie maanden en alzoo op den Veertienden December 1800 Een en Veertig, des voormiddags ten tien ure, ter Civile Audiencie van de Arrondissements-Regtbank te *Breda*, in het Paleis van Justitie aldaar in de Katerstraat;

Ten einde hetzij in persoon hetzij door iemand van zijnentwege van zijn aanwezen te doen blijken, zullende bij gebreke daarvan jegens hem worden voortgeprocedeerd als overeenkomstig gemeld Vonnis van den tienden Augustus jongstleden regtens zal behooren;

Kopij van dit Exploit en van het Vonnis uit kracht waarvan het geschied is door mij Deurwaarder voormeld gelaten aan het Hoofd van het Plaatselijk Bestuur van de Gemeente *Etten* en *Leur*, mitsgaders eene gelijke Kopij aan het Gemeentehuis te *Etten* en aan den ingang van voormeld Paleis van Justitie behoorlijk aangeplakt, mitsgaders deze dagvaarding ingevolge voormeld Vonnis zoo in de *Staats-* als *Bredasche Couranten* doen plaatsen.

A. H. HOLLANDERS.

De gereserveerde kosten zijn Zeven Guldens.

Gezien den Assessor. (Geteekend) A. H. SLOKKERS.

Leur den 10. September 1841.

N°. 642. En Debet Geregistreerd te *Breda*, den dertienden September 1800 Een en Veertig, deel 18, folio 58, verso vak 9 houdende een half blad en een renvooi, gereserveerd voor regt tachtig Cents, uitmakende met de 38 Opcenten Een Gulden tien en een halve Cent.

De Ontvanger,
(Geteekend) J. SPOOR.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.